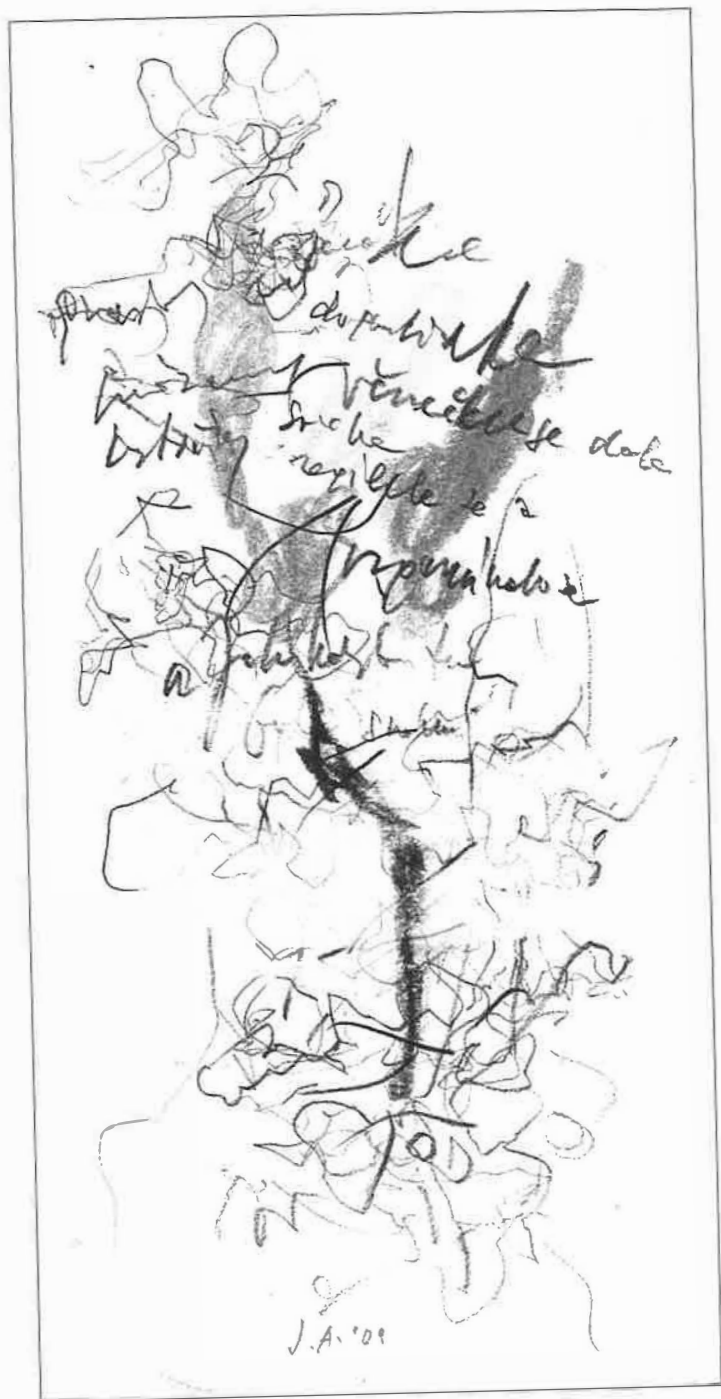

NÁMLUVY AESKULAPOVY

*Malá vizita
Tlak mé krve
Bez receptů*

ALOIS VOLKMAN

Úvodem

Dovoluji si poněkud netradičně tuto knihu uvést. Námluvy Aeskulapovy tvoří soubor mých prvních básnických sbírek vydaných v nakladatelství Mladá fronta: Malá vizita (1976), Tlak mé krve (1979), Bez receptů (1982).

V době normalizace musely připravované rukopisy procházet lektorským řízením, kdy nejméně dva lektoři posuzovali básně po stránce umělecké, ale především „ideové“. Buď k vydání nedoporučili celou sbírku, určité básně, nebo pouze některé verše. Takto vyřazené verše jsou v této knize odlišeny kurzívou. Básně lektorským soudem „zatracené“ zde nepublikuji. Sbíрка Bez receptů byla dokonce státní cenzurou pozastavena k distribuci. Přesto se téměř s ročním zpožděním, jakýmsi zázrakem, v knihkupectvích objevila.

Rád bych zde ještě zmínil odpovědného redaktora poezie v MF Jiřího Binka, uváděného v tiráži sbírek Tlak mé krve a Bez receptů. Jeho zásluhou v nich zůstala celá řada básní odsouzených lektory k „zapomnění“. On to byl, kdo pomohl prosadit básnická díla i několika v té době umlčených autorů (např. J. Skácela a M. Holuba), což mívalo negativní dozvuky v oficiálním stánku svazu spisovatelů – nakladatelství Československý spisovatel. Toto připomenutí Jiřího Binka je také poděkováním za jeho osobní odvahu a zároveň náhradou za nezveřejněný nekrolog, který mi po jeho úmrtí dobový tisk odmítl publikovat.

Rovněž velmi děkuji Jiřímu Anderlemu za výtvarný doprovod, jímž z přátelství obdaroval mé verše.

Alois Volkman

MALÁ VIZITA

I.

V ARCHIVU INTERNÍ KLINIKY

Vypadly na mě
seřazené – úzkost, bolest, umírání.
Nesou je zdejší regály.
Jen regály je mohou unést.
Fascikly fascinující lidskosti.

UMĚNÍ AESKULAPOVO

Vidět každého pacienta
očima tiskaře pohřebních oznámení.

A jménem veškerého příbuzenstva
nevykonáš nikdy pro něj dost!

PŘI STUDIU EKG

Přilož elektrody slov
a snímej nezměrná napětí.

Ne přímka, rovina, kruh.
Nekonečně chvějící se křivka.

Základy elektrokardiografie.
A co láska? Láska?

Srdce je sval.
V ringu hrudníku samo se sebou...

RANNÍ NOVINY

Na nemocničním pokoji
strávily celý život.
Vydaly se
do poslední řádky.
K půlnoci zemřely
na sešlost věkem.
(Moci tak život natáhnout
jako souvětí.)

ŠOFÉR SANITKY

V kolika případech
dokázal ujet
s pacientem smrti.
Dnes k ránu ho dohonila
na nemocniční posteli.
Ta nemá kola.

NÁVŠTĚVNÍ DEN V NEMOCNICI

Jen k tobě nikdo nepřišel
pomačkat prostěradlo
na okraj postele.

A někde z obou stran
zůstane pomačkané,
až všichni odejdou.

Až blízcí odejdou,
budem si bližší
my zbylí.

PŘI LÉKAŘSKÉ POHOTOVOSTI

Mají čas přepočtený
na dávky morfia.
Dny jim natahujeme
injekčními stříkačkami.

Kdo dychtivě nečeká
na své analgetikum,
na euforické účinky
po užití...?

Upilovaná hrdélka ampulek
nemohou zpívat.
Volátka holubů.

Poštovní holubice
se k nám belhá
se složenkou.

ZE SEŠITU POZŮSTALOSTÍ

Čepice

(aby z piety bylo co smeknout)

Kapesníky

(slzy se staví hůř než krváčení)

Zlatý prstýnek

(kdykoliv se rozejdeme
tak si je vrátíme)

Náramkové hodinky

(nevíte dne ani hodiny)

Umělý chrup

(abyste v bolesti měli co zatnout)

Manželka

(připsala se vlastnoručně na konec)

NOČNÍ SLUŽBA

... puls je nehmatný

ozvy neslyšné

dech zastavený

zornice bez reakce.

Hodinky na jeho ruce

jdou dál...

STAŘÍ NA INTERNĚ

Marně čekají

na přestupní stanici prostěradla
do naší úschovny odloženi.

Kdo si je vyzvedne?

Naše vizity

bývají pro ně

jedinými návštěvami.

Stále stejná písnička.

Ostatní písničky

jsou o lásce.

ZNÁMOSTI

Naléhají, abych jim ze známosti
s přispěním kolegů pomoh'
zabít vlastní plod.

Já vím:

„Vono se to tak
nemůže brát...“

Ono se to musí brát
kyretou.

TRIUMF

Po usilovných přípravách
se konečně odpoutala od země
na předem určenou dráhu
a opět bez poruch přistála na zemi

tvá noha
při prvním samostatném krůčku
po prodělané obrně.

V té chvíli tobě patřil celý vesmír.

POSLÁNÍ

Vyčerpán do krajních poloh
každodennosti
shledávám,
že verše, které se vcítily
v rozličné stavy pacientů,
které odrecitovala útěcha
nad lůžky nemohoucích,
verše, které se protrpěly
až k pozůstalým
a byly zamlčeny
v naslouchání nemocným,
že tyto verše
nepoznají papír.
Řadí se k skutkům.

II.

TVÁ ÚSTA

Jizva s nehojícími se okraji,
ve které se co chvíli
bolest ozve.

Tvůj nejvnitřnější obsah
přes celnici zábran
pašují slova.

* * *

Opouštíš mě
jako odliv mušli.

Ten, kdo však ke mně
ucho přiloží,
uslyší ve mně
šumět jen tvůj příliv.

PŘEDJARNÍ

Burčák stáčený hadicemi stružek
vykvasí v prvotřídní mízu
v podzemních sklepích.

Kaluže, kdyby dětí nebylo,
byly byste mrtvou vodou,
jíž se každý vyhne.

Jen lesy nesvlékly svůj mundúr:
stále ve službě
chránit ticho
obklíčené lidským harašením.

TICHO

Všechna má neobratná slova
škobrtají tmou tvých zvukovodů,
ztrémovaná velikostí svého významu
tichnou z obav před tvým vykázáním.

Ticho jsou slova zaškrcená strachem
z nevyslyšení
anebo zavčas potracená
nedověrou.

Všechna má neobratná ticha.

* * *

Chrámové lustry kaštanů
na šňůrách slunce
rozsvícené.

Oddáni jarem,
mladičkým kaplanem
venkovské farnosti.

Otloukané píšťalky varhan
slavnostně
hrají na kůru.

Svatební lože závratí
poskvrněné
sluníčky sedmítečnými.

PRSTY

Bělostné klávesy
pod křečovitým držením mé ruky.

Do každé hodiny s tebou
přicházím nepřipraven.

Nemám kde cvičit, zkoušet, přehrávat.
Věnuj mi více hodin.

Vždycky jsem toužil
umět hrát
na křídlo.

DEN Z PAMPELIŠEK

Den zabušil svou silou
na kovadlinu slunce,
až jiskry pampelišek
odletěly do trávy.

V trávě si je dívky
pletly do věnečků,
aby to jiskření
nemělo konce.

DOPIS ONĚGINA TAŽÁNĚ

Do kalamáře měsíce
namáčí rozskřípané špičky
na násadkách smrků.

Kalamář se vylil po obloze.
Pocity k Vám
se nedají popsat.

Oněginové jsou smrtelní.
Dopis zůstává
k odeslání.

LETNÍ OBLAKA

Pouťová vata
na špejlích smrčků.
Den má i prsty sladce polepené.

Pěna, co přetekla
z modrého džbánu nebe,
pro nějž si poslal upocený den.

Závidím malířům:
mohou se vyjadřovat
mlčky.

PLÁŽ

Písečné přesýpací hodiny
obracené tvými stěvíčky.

Sluneční orloj,
na němž se měníš v ručičku stínu.

Nastavená dlaň mořského dna,
která tě uchvátila.

Navečer z otisku tvého těla v písku
vytvářet bude měsíc odlitek.

* * *

Podzimní dny,
kasaři jdoucí po korunách.
Od trezoru rašení a mízy
má klíčky
pouze jaro.

KRMELEC POD SMRČÍM

Zástupy zvíře koledují
zimě zasvěcenou zemí
k jeslím sena.

Betléme vyšších obratlovců,
jež lidská láska
může spasit.

TVÁ KOLENA

Kyvadla naší časnosti.
Při vašem chodu
se zastavuje dech.

Blíženci hvězdných soustav.
Když záříte na obzoru
i mrknutí zdá se věčné.

Nejsložitější klouby v těle,
tvrdí anatom
a básník přitakává.

ZIMA

Přichází
o bílé holi,
má šedý zákal obzorů.

Písmem nevidomých
jsou stopy.

PŘEV RAT

Sníh v naškrobeném límečku
se ještě pokoušel vyjednávat,
když nejpočetnější třída trav,
ta věčně ušlapávaná,
povstala k útoku
na zimní palác
a chopila se moci.

Naše barvy
vztyčené
na všech stéblech.

III.

JARNÍ MORAVA

Margarinová krabice
plná pípání, peříček,
žluti a klování,
záchvěvů a bezbrannosti.

Všemi otvory v ní
pod křížem motouzu
těžce oddychuje jaro.

Na klíně hospodyně
celý příští dvůr.

POLNÍ CESTY

Jazyky kopců
s drkotavou mluvou.

Hliněné koleje
se semaforey vlčích máků.

Aleje stínů,
které si slunce vydržuje.

Nejdelší zkratky
k domovům.

SPARTAKIÁDNÍ CVIČENÍ ŽEN

Sehnuté, v podřepu anebo vkleče,
už od čtyř od rána
staví do zákrytů,
do zástupů a do řad
zelené trsy řep.

Parné stadiony mé Moravy.
Bez fanfár, bez potlesku –
jako se pojídá cukr.

POŠTOVNÍ HOLOUBATA

Bezhlavě až do kuchyně
doručila
vzkaz smrti.

Jejich posláním
nebylo létat
pečená do huby.

KOŠ OVOCE

Poslaný z domova
je plastickou mapou zahrady.
Podle vypouklin plodů
se zeměpisně orientují,
která místa
poskytla svůj druh.

Zapovězené mně stromy
dětského poznání
ráje.

SÁZENÍ LESNÍCH STROMKŮ

Do očních důlků země
vkládají

pohledy ticha
ještě krátkozraké,

zřítelnice samoty
zpod jehličnatých řas,

očekávaná přimhouření
nad hříchy nádob hříšných,

očité svědky
naděje Vánoc,

i slzy pryskyřice
nad nádobami rozpadlými
v očních důlcích země.

SAMÝ HON

Uzavírá se leč.
Zeleně ušatá léta
budou postřílena.
Zůstanem
na sebe civět:
honci a náhončí
v revíru života.

Úlovky zeleně ušatých let
vycpané vzpomínkami –
chlubivé trofeje.

OPAKOVÁNÍ

Opakování je matka moudrosti.
Moudrost je matkou pokroku.
Život je neopakovatelný,
dí moudře matka.

BABIČKA

Velryba bolesti
uniká harpunám
injekčních stříkaček.
Kolikrát jimi zasažena
dovedla přervat všechna lana,
jen aby mohla volně řídit
v tvém moři
se stále trvajícím odlivem.

Bezradni stojíme
na tvém pobřeží
a nemůžeme pochopit,
že každé moře
má i svůj druhý břeh.

KŘÍŽOVKY

Křížovky sídlišť
s luštiteli vlastních osudů.

Vodorovně i svisle
panely.

Křížovky sídlišť
s tajenkou soukromí
nevyřešitelnou.

OLOMOUCKÉ JARNÍ NÁMĚSTÍ

Celé je neseno
na sloupoví dívčích nohou,
na tom architektonickém zázraku
zúženém až do kramflíčků,
jejichž rozdrobené doteky
holubi sezobávají z dlažby
a dávají jim křídla.

NUDNYÍ VEČER

Pluje jako opuštěná rybka
v akváriu
vinné skleničky.

Ničím ji nevylovíš,
ani háčkem poezie
na ženském vlasu,
zamlklý rybáři
z protějšího břehu stolu.

SÍLA

Semínko holobradé
dokáže na kameni
vyvzdorovat život.

Mýtít umí
jen bohatě prokrvený
lidský sval.

PRODAVAČKA OVOCE NA CHODNÍKU

Sladká vůně meruněk
naložená v exhalacích.

Několik sáhů úrodného sadu
jí poslali v bednách,

královně včel,
mezi úly z panelů a cihel.

K večeru
usíná vstoje.

UKLÍZEČKÁM

Každý náš krok
po umyté chodbě
jim musí připadat
jak zlomyslnost.

Ale my přece
nemůžeme
zůstat stát.

ZŘÍZENEC DRÁŽĎANSKÉ OBRAZÁRNY

O dvou protézách,
s životem rozbombardovaným v sutiny
pozorně hlídá
tváře návštěvníků
a pod jednou zachovalou paží,
pod kterou nemá koho vzít,
si je tajně odnášívá domů,
kde je rozvěšuje
v galerii nejdražších podobizen,
o něž přišel.

ZIMA V KRKONOŠÍCH

K bíle prostřenému stolu
zasedli zajíci
a hladově pustili se
do kůrky mladých stromů,
které ještě nestačily rodit.

Druhý den
sadařovi krvácelo srdce
mízou.

VARHANY V ROŽMITÁLE

(*Gustavu Franclovi*)

Rejstříky barev,
manuály větví
a klávesnice zhoufovaných ptáků
podzimních varhan
pod Třemšínem.

Prastarých varhan
Jakuba Jana Ryby,
kantora štvaného
hladovým příkopem
pod hradbami píšťal.

Bankovky pomíjejí,
partitury platí.

NADĚJE?

Kapka drtí kámen
ne silou, ale častým
padáním.

Těch pádů v dějinách.
A pořád zbývá kámen
ke kamenování.
Amen.

MATCE

Zadlužen verši,
chodím si k tobě vypůjčovat.

Co slov jsem utratil, rozměnil, rozdal!
Učím se jimi šetřit
a ukládat je

na knížku
s položkou zámlk.

NA ČEKANÉ

Nejednu noc
jsem vyšel čekat
na verš.

Až z milosti přijde,
postaví se
na kraj sloky

a já ho ulovím
na vábničku
pokory.

Střílet
není umění.

SETÍ

Do polí,
z nichž odtáhla vojska,
vešli hospodáři
se svou výzbrojí.

Přes která pole
české země
nepřešla vojska,
aby zase zašla
do hlíny.

Jenom chléb,
chléb náš vezdejší,
z ní každoročně vstává
z mrtvých.

TLAK MÉ KRVE

KDE ZEMI RADLICEMI ZRAŇOVANOU

BŘEZNOVÁ

Lysiny sněhu.
Krajina klisna grošovaná
se brodí táním
zpcená a zapařená.

Divoce popojíždí
fůrou domova
až praská v zemských poloosách
k jaru.

ZELENÝ ČTVRTEK

Zelený čtvrtku
zelenější
naším zelenáčstvím.
Ostrove řehtající
chlapectvím.

Zelený čtvrtku
klovou se z tebe
Velikonoce
jak z nohavic po bratrovi
kolena
na něž nám klesati
klesat i vzmužovat se
v oblecích dospělosti.

V POLÍCH PO VÝMLATU

Slaměné kavalce
úrodu za úrodou
na vás odrodí
plodná Haná
svou širokou pánví.

Bohorodička
v dusných porodních sálech léta.
Porodní báby venkova
už nemusíte vypomáhat.

CVRČCI O POLEDNÁCH

Hudbymilovní šumaři
letní krajiny.

Žeň jejich tvorby
sklízíme z polí o polednách

klasy hlav zráním
nachýlené k zemi.

V LITOVELSKÝCH LUKÁCH (otci)

Do nové sítky na motýly
kluk chytá v lukách poledne
a v otci zpátky dohlédne
kde lýtka svá jsme rosou křtili.

Morava mrskaná rybářskými pruty
se z břehu na břeh převaluje.
Obloha po proudu v ní pluje.
Jak mít ten záběr nepohnutý?

NAD STRNIŠTĚM SE SRPNOVOU PŘÍCHUTÍ

Kapilárami slámek
obilnými brčky
nasávám
z širokohrdlé Hané
pocity vlastní příslušnosti.
Jsem jimi vyplněn
jak rubrika
v křestním listě.

V HORÁCH

Ve výši kde mrak
mrak s mlhou kopulují
svou vášní zaslepeni
že nevidět na krok

ve výši kde sníh
sníh s dešťovými přeháňkami
se do sebe převtělují
na svatební cestě k zemi

jsi tíživě sám
jak nula nadmořské výšky.

Z LETNÍ HANĚ (*Martinu Strouhalovi*)

Na dlahy drátů
o vysokém napětí
jsou nataženy
bronzové paže rovin
které mě odchovaly.

Vracím se k nim
na nezacelené jizvy polních cest
sešívané kroky bezpočetných.

Vybitý a apatický
ožívám proudem nejvyššího napětí
ze zdrojů domova.

ČERVENEC

Teplota července
horečnatě stoupá.
Tváře jahod přímo hoří.
Malátné údy vzduchu
se ani nepohnou.
Červená vyrážka rybízů a třešní
je každoroční recidivou
onemocnění z dětství.

Teplota července
horečnatě stoupá.
V jeho podpaždí
měníme se v teploměry.
Vysedáváme s ním
dlouho do noci
nevléčitelní...

ZA VSI SAVÍNEM

Cirkulárka rozřezává
prázdninový podvečer.
Celý bychom ho neunesli.

Rýžák strniště v rohu lesa
nepustí ženské z rukou
do posledního klásku.

A koňský potah
přiváží do vsi
stmívání.

VALAŠSKÉ SAMOTY (*Borkovi Chovancovi*)

I.
S kartami políček
vyložených po kotárech
hrály o život.
Spodek i svršek
z kamene.

II.
Na kopanicích zachraňují
člověčenství
vyprchávací z našich
vyčichlých nížin
a nízkostí.
Nemilosrdný jeden každý k sobě
milosrdní k sobě navzájem.

CESTY V NÍZKÝCH TATRÁCH

Zůstanou cesty
o které se neopře
náš stín
které nás nepotáhnou
za své klikatiny.
Ať jsou si horské cesty příbuzné
má každá jinou obrazárnu
rozvěšenou
po svých okrajích.
Zůstanou cesty nezkoušené
velikostí našich chodidel.
Cesty s nimiž se nesejdeme
cesty které se nám vyhnuly.
Jen malý kousek
šel po nich náš pohled
kterýmsi úbočím.
Zůstanou strmé túry
po kterých jsme nevyšli
zakopávat o výhledy.
Jsou cesty o to bližší
oč delší úsek po nich ujdeme.
Jsou pěšiny jak provazochodecká lana
nad dolinami.

Stezky rozběhané po stráních
kde klopí borůvčí
své temně modré oči.
Jsou cesty zasnoubené s potoky
i cesty vdovsky opuštěné.
Cesty s letní srstí horských trav.
Cesty vymleté a zanesené zbytky
svých mlýnských kamenů.
Hliněné cesty uhnětené
na poutnickém kruhu.
Jsou cesty s podhlavníkem jehličí
mezi pelestěmi lesa
a cesty s křečovými žilami kořenů.
Cesty zatížené balvany
aby se po hřebenech nešplhaly
dráhy hvězd
křížit v rozcestí.
Jsou cesty...
Každá vede život z lidských kroků
vzhůru je povznáší
sama ušlápnutá od narození až do
konce.
A teprve opuštěna lidmi
zachází.

NÁVRAT DO JIŽNÍCH ČECH

Rybníky
obrazovky jižních Čech.

Knoflíkem u kabátu
budem točit a ladit
obraz mizející.

Proč měly naše programy
každý jinou
vysílací dobu?

Knoflíkem u kabátu
budem točit...

Zachytit
signál času!

PŘESTROJENÁ ŠUMAVA

V domácnostech
vedle obrázků svatých
jsou zavěšeny ateistické obrázky
obrazovek.

Kůlny a humna přestavěny v garáže
v boží muka novověku.

Chudobu chudí vynesli
podél křížů
jako smrtku ze vsi.

Povýšili hmotu
do stavu šlechtického
se sídlem v podzámčí.

Jen slepice a psi
zde přežívají po předcích.

Copak my
přestrojeni v starodávne
masopustní maškary
už nechodíme s bubnem po vsi?!

JARO ZA PRAHOU

Je samoukem
nad zelenou klávesnicí trav
s rejstříky pampelišek.

Jaro je harmonium v nás
jehož pedály
naše nohy šlapou.

Na milostném prstokladu
na srdce se ti kladu
kladem se do kláves.

* * *

Kde zemi radlicemi zraňovanou
potomky Přemyslova rodu
chlácholí skřivani
vypuštění gestem houslistů
z notových osnov brázd

tam domov můj.

SILNICE RODNOU VSÍ

Pokojná stružka našeho brouzdání
se rozvodnila v koryto
kterým proud benzínu
žene valí a strhává
hmotu živou v neživé
na náhon motorismu.
Jeho kola hlučně melou kilometry.

Kdysi pracně sestavenou křížovku
ze žulových kostek
vyplnili silničáři asfaltem
pod kterým zůstala i tajenka
mého batolení.
Gumy pneumatik ten nános
nevymažou.

Přikurtovaná osudem zde leží
a chvěje se vesnička
pod ostrými reflektory.

Pochromovanými nástroji
stroji a postroji
je jí odnímáno ticho

a transplantována umělá idyla.
Musí si zvyknout
bude-li chtít přežít.
Jako si musím zvyknout já
že ona má rodička přežije mě.

SAD U NÁS

Zimním sadem
zvolna kráčí měsíc
a z větví stíny
očesává na zem.

Sadaři stínů
mé dětství ti zde
bylo na nich.
Jeho stín
zbyl mi v kapse.

ÚCTA K ŽIVOTU

*PŘED PORTRÉTEM
ALBERTA SCHWEITZERA*

Vaše tvář soustředěná na tváře
bolestmi vytřeštěné
grimasované leprou
utrýzněné maláří
stačila svým pohledem
snímat každý záběr
který vyvolán i ustálen byl v naději.
Její podobenku
si černí lazaři tiskli a brali k srdci.

Tváří v tvář mně vydaným životům
si z pralesa lidských vad a vášní
vyvolávám vaši podobenku
a беру si k srdci...

DAKTYLOSKOPIE

Zanecháváme na vyšetřovaných
otisky svých prstů
usvědčující důkazy
o schweitzerovské úctě k životu
do posledních známek.

Daktylogramy lze snímat.
Ruce vložit!

ÚNIK

Jehličnatými štětci
si malujeme život.
Obrázky představ
miniatury zavěšené
na riziku
sbírané pro bleší trh paměti.

Život je rozměrné plátno.
Na konec
k jeho přikrytí
stačí prostěradlo.

ZŘÍZENEC Z PATOLOGIE

Po nádvoří nemocnice
strká vozík
krytý plachtovinou.

Vozík drkotá zuby
nerovné dlažby.

(Za mého dětství
tak putovali Cikáni
od štace ke štaci.)

Když exitus všechny přecikání
vyjede na své smutné štace.
Sbírá padlé
po celém špitálském poli.
Příčina každé porážky
musí být odhalena.

Po nádvoří nemocnice
strká svůj malý alegorický vůz
smrtelníků.

Předpremiéra pohřebního průvodu
s jediným prvním pozůstalým

který jde za nebožtíkem
v bílém.

Vozík drkotá zuby
nerovné dlažby
do našich životů.

* * *

Opadl vysoký stav
úzkosti pochyb
a nervozity.
Atmosférická porucha
nad souostrovím lůžek
se přesunula.
Zas pokojně po pokoji
pluje poledne.
Neodbytná křídla nadějí
usedají na pelesti.

Je po vizitě.

MEDICÍNSKÉ KLAUNOVSTVÍ

Do posledních minut představení
udržovat náladu při životě
úzkost sejmout gestem karbaníka
a nazpět vracet ty
kteří se rozhodli před koncem odejít.

Neopakovatelně
opakovat svá vystoupení
do nekonečna.

CO JSEM NESLYŠEL VE FONENDOSKOPU

Akci srdeční zachycuji
pravidelnou i arytmičnou
rychlou nebo pomalou...
Je ale ještě více akcí
jež srdce podniká
do nichž se umí vložit.
A nemluví o nich
ani se jimi neholedbá
do fonendoskopu přiloženého
s rutinou reportéra
k srdeční výpovědi.

RECEPTY

Odchází s receptem
odchází ve víře:
tímto písemným poselstvím
bude započato
jednání o příměří...

Kolik napíše denně
takových poselství
návodů a výzev
k neútočení
na adresu
nepřátelských nemocí.
Přesto nás
nestřeženě napadají.

ZÁVIST

Pouze zemřelé
nezaopatřené notáři
jejichž poslední vůlí
bylo žít
si nezávidíme.

DORUČOVATELKA NOVIN V NEMOCNICI

Pravidelně přichází
na ranní vizitu po pokojích.
V pojízdné brašně
s chorobopisy o současných stescích
příznacích a obtížích světa
o jeho nespavosti a vnitřním neklidu
o záchvatech jeho hysterie i dobrodiní
o průběhu operací vojenských
o krizových stavech během noci.
Nechybí ani teplotní křivka
horečných příprav (nevím zrovna čeho)
s výsledky odborných konzilií
i návrhem terapie
k zvládnutí chorobných projevů
naší stárnoucí planety
která dosud není uzdravena.

EXITUS LAETALIS

Lety lékařské praxe
se přesvědčuji
jak bleskově
a nečekaně lze zemřít
jak trpitelsky
a k nedočkání umírat.

Tato dialektika smrti
je učením života.

HRDELNÍ

Děložním hrdlem
veskrz každou hlavou zátkováným
si život připíjí
vodou plodovou.

Když hrdly smutkem sevřenými
odejdeme
ten přípitek stál za to.

* * *

... několik tisíc dětí nemá otce jen proto, že jsou důsledkem umělého oplodnění svých matek semenem anonymního dárce.

(zpráva ze zahraničního tisku)

Rodiče kteří se nespátřili.
Nebyli do sebe zahleděni.
Ani po sobě nemrkli.
Umělá svatební noc z neumělé hmoty.
Protetika lásky.
Zvídavé otázky dítěte
budou zavěšené nad postelí
místo svatební fotografie.
Jakou legendu vymyslet o otci
inseminálním dárci?
Paternita v tekutém stavu
konzervovaná a sterilizovaná
objednaná a zakoupená.
Otec zůstane nezvěstný a pohřešovaný.
Padl ve vítězstvích civilizace.

ANTIKONCEPČNÍ TĚLÍSKO

Hádátka kvůli němuž
přibývá vyhnanců z ráje
mateřství.

Červ vylíhlý z umělé hmoty
napadající ty nejvzácnější
plody.

Člověče, co všechno nejsi?!
Stačí tahle pouťová tretka
a nejsi...

* * *

Z lůna nahodilostí
po záslužných zákrocích nedopatření
přišli jsme na svět.
Nechtění, nežádoucí,
nedokonale potratovaní...
Co my víme?
Bohorovní, domýšliví, sebejistí!

MEMENTO MORI

Smrt už nechodí
po svých patních kostech
s kosou.

Smrt jezdí
předjíždí
létá.
Zvyšuje nadzvukově
rychlost.

* * *

Vtíráme se
do hadích pokožek vlivné přízně.

Připíjíme si
na tykání svých lží.

Chlastáme spolu
z vyschlých hrdel pravdy.

Krčíme nad sebou rameny
poklepávající si na ně.

Požíráme se
na oslavách marnosti

zfalšování, padělaní
podvržení.

NA POČÁTKU

Plodové vody brázdili jsme
k mysu dobré naděje mateřské
kde vystupujeme batolivě a s pády
na objevenou pevninu.

A po ní jdouce dál
dál do vnitrozemí života
dál od dat vyplutí v křestním listě
jde se nám tíž a hůř a ušleji.

A padáme-li
nejsou na dosah paže
jež by se těšily
na naše pozvedání.

ROZDÍL

Život je nejcennější dar –
přítakáváme bez rozdílu.
Jen si tak denně připadat
obdarování!
A ne obtížení.

INVALIDNÍ VOZÍK č. 504

Jsou obrněné vozy
ale i vozíky pro dívky po obrně.
Obrněnými vozy se houževnatě válčí
s dětskou obrnou se doválčilo.

Ještě jsi nebyla propuštěna
z podivného zajetí
ze své cely uzamčené
na 504 západů.

Vsazena za mříže bezmocnosti
u kterých bezplatně
kdekdo může postát
a přes ně ti podat
pár udivených pohledů
krmi soucitných slov.

504 – domovní číslo
tvé maringotky na kolech
kolem níž lidé
dělají cirkus
kamkoliv přijedeš.
Artistko
pohybující se po rukách

ve vzduchu svých pneumatik.
Artistko na pouti
na pozemské své pouti.

Opouštíš kola jen ve spánku
k závisti cyklistických přeborníků.
Měníš i domov
na jízdní dráhu
se závodním číslem 504.
Otisky pneumatik
se ti vtrénovaly do dlaní
favoritko mistrovství
mistrovství lidské vůle.

Jednou týdně
cestuješ vlakem mezi stanicemi
domov – zaměstnání a zpět.
Kam až bys dojela
po vlastních nervových
motorických drahách.

504 – odmocnina ze součtu
tvých ideálů.
Deficit v tvé touze
který musíš umět vyrovnat.

Z pětiset čtyř párů
dámských módních bot
tvou vidinou jsou jediné –
prošlapané, ochozené botky.
Vycházkový model
jaký ti dosud nevyšel...
504 odmítnutých volenek
v tvých tanečních.
A přitom nejdeš z kola.

504 smírčích jednání s tvým stavem
zbytečných a nezdařených.
Jen nesmiřitelnost je ručitelkou
že se ti naděje
tvůj poslušný rikša
nevrhne pod kola
ale jednou postaví tě
na krok před ně.

STOMATOLOGIE

Zub času zubí se.
Čelisti let
drtí nás svým skusem
než zem nás polkne.
Zub času
se svými kazy
přebolí...
Dutino ústní
do tebe vložen byl
chrup i slovo
ne protézy slov
které slyším cvakat
v projevech
*státnických**.

* Muselo být nahrazeno výrazem *básnických*.

FOTOGRAF V KREMATORIU

Specialista na zármutek.
Rutinově čeká
na nejpříhodnější grimasy pláče
na pravý okamžik pohnutí.
Má slzu místo čočky v objektivu.
Jeho kolegové touží
amatérsky život zvěčnit.

Jazyky plamenů
i tebe i mne osloví.

DNES V SEDM RÁNO

Stav krve
na krevních tocích
našeho organismu.

Splavnost krevních toků
je směrodatná
pro celé konvoje krvinek –
obchodní loďstva
přpravující
každého z nás.

PŘÍPADY

Vtažen a vtahován do životních románů
psychologických dramát
lidských tragikomedí.
Podávají mi ruku
jejich hlavní hrdinové
jednající postavy
v rozhodujících kapitolách
v beznadějném ději
před koncem svých autobiografií.
Povolávají mě k sobě
v rozvleklých pasážích úzkosti.
Podstrkují mi své nejslabší stránky
v nekonečných myšlenkových pochodech
na cestě k uzdravení.

Toužím po poezii stručné
a přesvědčivé jako diagnózy.

HOLÝ ŽIVOT

Odcházíte
s kopií pocitů
jak o návštěvních dnech
z nemocnice?

Od pelestí
mnou povlečených stránek?

Přezutý do zkroušenosti
dojde u vás
holý život
ocenění.

LIDSKÉ ZIMOVIŠTĚ

VÁNOCE BEZ OBALU

Vzaly maloobchodní obrat.
Nespočet účtenek
manko v počínání.
Na bankovkách leží
pohozené zkřehlé dítě
nad nímž se bezradně sklání
asistentka civilizace.
V prosklených panelových
inkubátorech
se hřejí
nedonošenci
lidství.

VÁNOČNÍ STROMKY

Vyslanci
svrchovaného území ticha
napjatého mezi zaječími slechy.

Území krmelců
v nichž se stává seno spasitelné.

Území bílé posvátnosti
s poselstvím sazečů
srnčích kopýtek.

NOSNICE ZIMY

Na hřad větví posedaly
bílé leghornky vloček.
Podkladek zimy
sem prosinec vložil
ať mu nezanášejí
nosnice jeho
kterých je plný dvůr.

VÁNOČNÍ ZEMĚ

Koule z nejmenších
zavěšená při strojení
vesmíru.

Kapři servírování
bříšky vzhůru
na hladinách chemických toků.

Semena borovic a smrků
zakrnělá zakrslá a zašlá
nahrazena umělými.

Jen lidstvo se štědře
podělilo
o radioaktivní ozáření.

O vánoční ozáření své planety
zavěšené při strojení
vesmíru.

Přestává být jeho ozdobou.
Aj z dobré vůle narodí se
rozum.

ZIMA NA JEŠOVĚ

(*tužka 1973*)

Pod kruchtu kopců
složila své kostelní ticho
se zvonivou pokladničkou.
Obzory šedivější na spáncích prosince.
Slepice kdákavě mašlují odmetené
dvorky.

Psi spolehlivě mrznou u vrátek
a jejich hlas jde
jde až do nebe.

Lesní zvěř donesla
svá krotká psaní
až do její schránky.
Vesničané jí beze zbytku
odevdali své životy
za domovské právo.
A já se jí každým tahem
odevdávám.

LADOVSKÁ

Zima své velké prádlo rozložila
na žehlicí prkna úvozů a strání.
Děcka žehličkami saní
šňůru od nich zastrčenou do rukavic
maminčina tepelného zdroje
horlivě je žehlí plné nepokoje

nežli jaro poskládá ho pomalu
do prádelních košů řek a kanálů.

S DCERKOU ZA RUKU (*Adelce*)

Podívej jak si hory sundávají
čepici se sněžnou bambulí
a rozpouštějí dlouhé
prameny vod do půli
zad.

– Kdo jim je táto rozčeše?

Jeleni hřebeny svých paroží
pročesávají přece hory.

– Ale kam Smolíčka odloží?

Zůstane v tobě a v nás dvou.
Jeleni hřebeny svých paroží
upravují horám vodovou.

PASTORELA

(*České zemi*)*

Ovečko bázlivá
s věrností ovčáckého psa
tě následuji.

Na šalmaj snu
ti úděl koncertuje
aby tvé pozemské klopýtání
po kopýtkách kolen
tancem se ti zdálo.

Ovečko zrazená
neseš svou kůži na trh.
Překupníci s perziány
číhají na tvé mateřství
ukájet mocné
rounem tvých jehňat nezrozených.

Ovečko zbloudilá
stádo tvých nešťastných pocitů
vydám smečkám vlků
za kořist.

Jehňátko velikonočních luk.
Travnatá stébla tvá osobní stráž
se střídá na povel kosy.
Na talířích kopretin
ti pastvy podstrojují.
Vřesoviště – české moře
nabízí ti svůj zážitek.
A letní noc
svou teplou salaš na přespání.

Luční kobylky houslí.
Hmatník tvé dlaně.
Nástroji z ovčích strun
pod smyčci mého nerozumu rozplakaný.

Ovečko s očima betlémského nebe
ve světě věčných Herodesů.
Putuj za andělským zjevením
pastýře který vyšel z chléva.

* Dedikace *České zemi* v původním vydání „neprošla“.

SILVESTR NA OKO

Jedním okem akomodovaným do láhve –
dalekohledu
krátkozrakých.

Druhým okem do obrazovky –
klíčové dírky
vševidoucích.

Nemáme se
na sebe
čím podívat.

NOVÝ ROK

S výzbrojí o síle
31 536 000 vteřin
nastupuje...

A já jsem postaven
do čela
těmto zmobilizovaným jednotkám
času.

Nemyl se člověče!

Nahromaděný potenciál
je propočítán na hlavu
každého pozemšťana.

PO TŘECH KRÁLÍCH

Ovečky zaženem k Jezulátku do krabice
kam poputuje celý průvod
a vmáčknou se i mudrci
než přivřem víko nad betlémem
i s křídlem anděla.

Opadal týden andělských zjevení.
Odstrojili jsme role křehkého člověčenství.
Rozdalo se několik hodin lásky.

*A rok nám náhle připadá
k nepřechání dlouhý
uprostřed samospasitelů
a jejich zvůle.*

DNA HLADIN

PRÁZDNÁ STRÁNKA

V bíle nažehleném plášti
čeká a vybízí:
Další prosím!
Vstupuji nejistě
do její ordinace.

26 ZÁKLADNÍCH PÍSMEN LATINSKÉ ABECEDY

Dvacet šest mluvčích
naší lidské mluvy.
Prvňáčků v hodinách dětství.
Základních kamenů
v babylónském projektu.
Trezorů duchovna.
Dvacet šest liter zákona
dorozumění.

Hýčkanci na loktech písmáků.
Spolek ochotníků sehrát cokoliv.
Špeditéři myšlenek.
Tlumočníci pocitů a informací.
Psychoterapeuti knihtiskem.
Pravá líčidla dějin.

Poštovní holubi milenců.
Roje kolem královny mateřštiny.
Červotoči měnící hektary lesa
v papír.

Množíte se v pařeništích hlav
překotně bujně nezadržitelně.
Sazeči vás nestačí vysázet
rotačky zpracovat
lidstvo konzumovat.

Nakonec v hrobkách knihoven a regálů
uloženy
nebo pochovány
žehem.
A zase se nedostává slov.

SAZEČ

Myšlenky jiných
o nichž si myslí své
pocitivě řadí
jednu ke druhé.

Jakoby důkaz
jejich pravdivosti
spočíval v černé na bílém.

POTOPA

Toneme v záplavách informací.
Přibývá jich po krk
nad hlavu
než stačíme se přesvědčit
zda nekotví někde Noe.
Informací jsou plné archy.

PUBERTA

Vyňatá slova hrubostí.

Diktáty diktované vzpurností.

Příslovečná určení bezvýchodnosti a opozice.

Sčítání minusů umocňování emocí.

Pouze početnice jdou příkladem...

Chemie citových pokusů
s reagensy slz a lehkovážnosti.

Biologie pohlaví přitažlivosti.

Zákony fyziky

zaměňovány zákonitě za fyzický zjev.

V zeměpisných pásmech

výstřednosti samolibosti a negace
je doma.

Dějepis nejmladší doby člověčí.

A samé opakování téhož od pravěku.

Kdy bude přestávka

mezi vyučovacími hodinami

pohlavního dospívání?!

ptá se zoufalství propadající rodič.

LOUTKÁŘI

V pauzách mezi hraním
mnou si ruce nad hrdiny
které nacvičeně ovládají
do posledního nitěného nervu.

Vše jde jak na drátkách.

Vlastně jen na drátkách.

Loutkové jeviště
má nebe zdrátované.

RANNÍ

Divoké hrdličky
svou ranní dávkou cukrů
tajně nám přislazují
nám diabetikům života
kterým je slastné
odpíráno.

U MOŘE

S odlivem nám odplula léta
a zbylo dětství
na nedohledném pískovišti.

Naše kuří oka v něm pátrají
kde chybí zrníčko
jež uvízlo kohoutkovi.

Moře dej nám vody...

VĚK

Civilizační věk
defloruje přírodu
znásilněním.

Civilizační věk
jako úchylný
bude jednou souzen.

Bude jednou souzen.
Bude-li kým.

PROČ

Proč je tolik smutku
na dně poezie?

Proč je tolik smutku
na dně života?

Proč sám bývám na dně
života i poezie?

A bylo by hladin
bez dna?

PŘEMOŽITELNÍ

Ať zápasíme jakýmkoliv
dovoleným i volným stylem
stejně nás odnášejí
složené na lopatky...

V ring volný
nastupují další.

MATEMATIKOVI Z GYMNÁZIA

Kdo se nepohyboval
ve svatostáncích příkladů
jako doma
byl pro vás zavrženíhodný odpadlík
jinověrec s nímž počítat
byl by hřích.

A tak dodnes počítám na prstech
puls.

Tápu v procentech
pracovní neschopnosti.

A nevypočitatelné
pro mě zůstávají
úděly pacientů
i matematiků.

P. S.

Přesto bych toužil být
někomu příkladem.

PODOBNOST MOTÝLÍHO ÚDĚLU

Nerezignovat v období
přízemní patolízavosti larv

vystát své
v etapách despotické zakuklenosti

než křídla zářivě
a volně vzlétnou...

... a vlastně přesvědčí se
co je hmyzožravců.

RADA

Neházej flintu do žita!
Polehne žito
flintu někdo najde
a vystřelí si
z tebe.

* * *

Mít houževnatost
červotoče
když se zažere...

Nezná víkendy
nerozptyluje se
nákupy
slavnostmi
zálibami.

Šedá eminence
marnosti.

LETOKRUHY

Když si jedna novicka
benzínová pila
umane
úctyhodní lesní velikáni
zarůstají trávou.

Benzín a míza
pohánějí různé oběhy.

1939 – 1945

Slepnul jsem
nad jmennými seznamy
pankráckého kata
na nichž si popořádku
odškrtával
své popravené.

Referent smrti
zatrhávající gilotinou
vyřízené případy.
Děsí mě
lehkost škrtu
jeho úřadující tužky
i v přesčasech.

ZEMĚ JE NA PRODEJ
(*inzerují v květinářstvích*)

Kupte si ji kypřete obdělávejte
sázejte i pohřbívejte do ní
sklízíte a sejte
ovládání touhou
pěstovat zušlechťovat tvořit.

Kupte si každý kousek planety
a zahradničte.

Naučte se
opatrně po ní našlapovat
zálibně se k ní sklánět
nebo na ní klečet
místo pochodovat!

MÍZA

Míza co prošla potrubím větví
k pípě a pípání
pění
nad šenkovním pultem hlíny
na němž jsou naše žízně
vyrovnány.

Z košatých notových pultů
je roznášena píseň.

Na pultech postelí
se rozvažuje život
a dává na dluh.

Před pulty náhrobků
jeden po druhém
budeme obslouženi.

Míza co prošla potrubím větví
k pípě a pípání
pění
nad šenkovním pultem hlíny
na němž jsou naše žízně
vyrovnány.

PÍSNĚ KOMICKÉ

I.

Pozemšťané
po vzájemném dobývání
vlastních území
se triumfálně
pustili do vesmíru.

II.

Vlastní Zemi neznajíce
míříme k odlehlejším planetám.
Sběratelé známek života.
Jeho existující alba
ničíme na Zemi.

III.

Říše se rozpadají
ve hvězdný prach
jenž sedá na dějiny.
Moc führerů jež chtěla
podojit Mléčnou dráhu
klečí bezmocně
v chlívské mrvě historie.

IV.

Nezbude než se perně cvičit
v přibližovacích
i sebe sama ovládajících manévrech
na svých oběžných drahách
při výzkumu a dobývání lidství.

POKRAČOVÁNÍ SVĚTA

Potomkyně Evy
kupují
rajská
jablíčka
v zelinářstvích.

Rajské zahrady
přeměňují
Adamové s Evami
v terária.

Odkud
kam
by měl být kdo
vyhnán?

TRANZITNÍ PLYNOVOD

Má přesně vytyčenou trasu
zaměřený směr.

A zatím proti projektům
vede od paleolitu
přes epochy společenských vykopávek
a končí před koncem
dvacátého století.

A zatím proti projektům
se pokládá do pohřebišť
kde svářeči pietně rozsvěcují
svůj oslnivý plamen.

A proti projektům
navštěvuje a bloudí v sídlištích
pravěkých kultur
v nichž bagry docela nekulturně
zvoní o objevy.

Až archeologové nových novověků
odhalí naleziště
tranzitního plynovodu
jenž prvý mírotvorně podkopal
hraniční předěly států

užasnou nad tím zákopem
z něhož dnešek
svádí bitvu
o budoucno.

* * *

Na hákových křížích
v jalových jatkách dějin
byl neomezený výběr člověčiny.

V lednicích
studené války
trčí prázdné hankrajce.

Řezničtí učni
touží také
po porážce.

POSEDLÉ DNY

Pořádají na nás hon
lov
štvanici.
Stresováni
kličkujeme mezi nimi.

Náhle jsem objevil
skulinu úniku
v otevřených zornicích
dvouletých očí.

ABY ...

Aby naše civilizace
nezašla na houby
speciálně atomové hříby...

Aby atlas světa
nebyl proměněn
v atlas hub...

* * *

Příteli
v pocitech zdeptaný
a bezbranný a pokořený
než se rozloučíme věz:
nemusel ses vláčet tmou
po nerovném terénu
Braillova písma
ale vzdušnou linkou
zářivě jsi přelétl...

Nespatřuješ ten zázrak?
Jen nevidomí ho vidí.
A je ti záviděno
tvé vznášení.

BEZ RECEPTŮ

PO UKVAPENÝCH FACKÁCH (synovi)

Bezelstností ojiněná tvář
vydaná na pospas otcovské autoritě.
Mám v malíčku
právo silnějšího
natož v celé ruce.

Mé tváře rudnou
políčkované výčitkami...
„Nechte maličkých přijít ke mně...“
A já jim nafackuji.

DEVALVACE

Dospělost je samé zlevňování
přeceňování ideálů...
Mít a být za každou cenu
znamená klesat
na ceně vlastní.

ŘEČ PŘÍTOMNÝCH

Myšlenky jsou rodičkami slov.
Rodí se nedonošenci myšlenek.
Anomálie celých rodokmenů
neschopné života.
Nicotně trapná je
porodní váha slov.
Mateřská mluva potrácí
nezralé plody.

Porodníci češtiny
věří na čápy
s jejich staromluvou
jak jim zobák narost.

AKUTNÍ ZÁNĚT SPOJIVEK

A najednou zde byla hra
na slepou bábu.

A já si měnil
obklady na očích

a šmátral v prostředí
nejdůvěrněji známém

rukama – před sebe vyslanými
rozvědčíky

a hledal odpovědi
pro dcerku s každým: „Tati hele...?“

→ Na nejjednodušší otázky
náhle nevidím odpovědi.

MÁMINA GRATULACE

Volala
(ne z pokoje do pokoje)
meziměstsky volala mi
své blahopřání
k narozeninám.

Kdo však má dnes
komu gratulovat
k mému narození?

LOŽNICE

Zde dýcháme navzájem
svůj dech.

I jedním dechem.

Zde zadýcháváme se
i vzdycháme.

Zde dýcháme navzájem
svůj dech.

A od dechu –
je oddech.

.....ÁÁÁÁÁ

– Zase ještě nespí...

A křikem se nás dovolává
právě uprostřed
premiéry seriálu.

– Ten fakan nám všechno
musí překazit!

Jenže v seriálu
jeho dětství
máme my vystupovat...
A podruhé jej nelze
zařadit...

VEČER U ZNÁMÝCH

Když politika požádala o slovo
a slovo jaksi dalo slovo
k názorové protiřeči
přestali jsme si vyměňovat
společenská cukrlátka
i pocity dobrého jsoucna
jsouce zas pospolu.

Vrhali jsme po sobě
zbytky z té změti jazyků
od babylonské zříceniny
nepoučitelní...

SLOVNÍ TENIS

Hlavičky dětí
smečované pingpongové míčky
které si podávají
táta s mámou.

Jak se mohli změnit
v tak tvrdé protihráče
za kuchyňským stolem?

Utkání za utkáním
prohrávají oba
ztrátami svých míčků.

SLOUPKOVÉ HODINY

Už nedrží krok s novověkem
kyvadlo svou kolébavou chůzí
mramorovým sloupkovím.

Mnoho let si nepotřásly ručičkami
jak byly zvyklé každou hodinu
na své bílé promenádě ciferníkem.

Nepředbívají se v řadě
potomků a předků
ani se neloudají pozadu.
Moudře vědí: nejsme to my
kdo určuje čas...

Pod křídly orla z jehož drápů
upláchla v letu kořist každé doby
leží vypadlé hodinové péro.

*

Dcera voděná za nos alkoholem
vodila kupce po rodinných památkách
a sklerotinká matka vítala je
jako své nejlepší hosty. Svě vykupitele.

Prachovkami bankovek se předháněli
oprašovat z nabízených antikvit
ulpělé pohledy
všech zapadlých pokolení rodu.

Dcera voděná za nos alkoholem
usedá k prokletým pišťalám láhvi
rozehrát notorickou fugu
na svém nástroji.

Unikátní skvosty si ji pamatují
ještě z dětství
otcem nabádanou
proboha ať jim neublíží...
Kdo chce komu ubližovat?!
táže se dvojhlasně s matkou.

*

Tomu se říká dobrá trefa.
Z nejvyšších větví rodokmenu
střelila dnes orla i s terčem ciferníku.
Orla co mu z drápů
upláchla v letu kořist každé doby.
Sám stal se kořistí. Trofejí obchodníků
krotkých jak asfaltoví holubi.

*

Když Václav Talich
přítel rodiny
odložil svou kouzelnickou hůlku
pohostinsky sáhl po natahovacím klíčku...
Utýraný sluch chtěl nechat spočinout
v nefalešné harmonii nástroje
na nějž hraje čas.
Čas bez dirigenta i bez taktu.

*

Už nedrží krok s novověkem
kyvadlo svou kolébovou chůzí
mramorovým sloupkovým.
Rychlost je doménou modernosti.
Elektronické hodiny poskakují
k budoucnosti.
Každá sekunda se vyvíjí skokem
a znamená skok ve vývoji
lidstva.
Ve vývoji
ve vývoji
ve vývoji k a m ?
Odpoví naše hlavy
– živá kyvadla prožívaných hodin?

MÁ MÚZA

Nevyzývejte ji – netančí.
Postrádá vrozený rytmus v těle?
Jde těžce kulhavě
co chvíli útrpně se zastaví.
Její chůze není bez bolesti.
A procházejíc bolestmi druhých
jak je k tomu předurčena
nenachází smysl v melodii slov.

Slova musí hledat
k jinému užívání.

NA HANSPAULCE U ZÁMEČKU

Tyhle lavičky
čekají na mé stáří.
Na divácké posezení
při utkávání druhých
se životem.

Rezervovaná místa
dnům ještě neodžitým
reminiscencím
co mě teprve neminou.
Vejminky mých ideálů
a zestárlých předsevzetí.

Připadá vám že předbíhám
ve frontě svých dnů?
Lavičky předběhly...
A teď mě vyhlížejí
před cílovým stanovištěm.

CHOV PEGASA

Pegasa ustájili
do rohu hojnosti
do rozestlané
načechrané podestýlky
očekávající
vděčné zařehtání.

Z maštale se však ozývalo
táhlé ržání
hladové po výbězích
po vyhazování z kopýtek
po pastvách pro oči.

PEGAS V ZOO

Co je to za klisnu
zkříženou s andělem?
Nějaká zvláštní exotika
dovezená z Řecka –
odpovídají dospělí
zvědavým dětem.

A ošetřovatelé
té rarity k vyhynutí
se oslovují básníci.

DERBY PEGASŮ

Na dostihových drahách
kariér
pobízíme ctižádostivě své Pegasy
přes příkopy – samá voda samá voda –
přes vnitřní bariéry zábran.
Žokejové jednoho chovu.

Na dostihových drahách
kariér
štveme podbízivě Pegasy
pod tribunami kostek cukru a blahovůle
o trnovou korunu
vysloužených si ostruh.

KRMIVO

Všechna sláva
polní tráva.

Všechna tráva
seschne v seno.

Všechno seno
krmná píce.

Všechna píce
marná sláva

výkalem je
k pohnojení

slávy nové
pro niž není

poučení.

PAMPELIŠKY

I.

Pleněné pěstители trávníků
nad plevel však povzneseny
dětmi a králíčky.

Při podvečerním krmení
zapadají za obzor
králíkáren a dětských víček
proslušující jejich prostory.

II.

Zelená metráž luk
se žlutým puntíkem pampelišek.
Z uniformy je svěží šatovka
vhodná pro první jarní dostihy
kobytek lučních.

P. S.

Co má dnes zelenou?

Výsadba zeleně.

Zelenina i ozeleňování
dokonce i můj vztek
jímž zelenám...

A to je ve skutečnosti
poslední zbytek zeleně.

Její likvidace
má samozřejmě také zelenou.

ANGLICKÝ TRÁVNÍK

Trávo

bujně se vzpínáš
u kdejakého příkopu
v dostizích s naší výškou.

Zkrotit tě
na poslušný ochočený trávník
zdá se nadlidské.

Trávo všudypřítomná
hnojená zapomněním
přerosteš nám stejně
přes hlavu.

OREL

Nad zelenými oušky salátu
co od hlíny směšně odstávají
krouží jeho majestát
vypuštěný z kteréhosi kabinetu.
S křídly rozpjatými k okrajům záhonu
pro výstrahu
pro strach
pro užitek.
Pod jeho drápy se má líhnout jaro
v bezpečí.

Vrabcům kteří jeho výšek
nikdy nedosáhnou
je pouhou atrapou
na jejich úrovni
směšnou jak trofej vrabce.

Jděte se vycpat.

Ó TEMPORA

P ř í t o m n o s t je suverénkou
domýšlivou
přelétavou
ješitnou
i pohrdavou
marnivě v sobě se zhlížejí.

M i n u l o s t by jí mohla povídat
o hořkosti odkopnutí
nemohoucnosti
a zidealizování.

Sokyně?
Dcera s matkou.

ŠKOLNÍ ZÁJEZD

V každém městě
nás průvodce
vodil obdivovat
čistý styl renesance
unikátní výkvět gotiky
v období –
pozdně odpoledním.

S pošťuchováním jsme se otáčeli
za slohovými skvosty
ženských nohou
v jejichž podloubí
se procházely naše pohled...

Slohová cvičení představ
skládaná k neusnutí...
Už bychom si na ně netroufali
troufajíce si jinak...

V PARKU KNÍŽETE METTERNICHA

Absolutismus plevele a kopřiv
je v politickém dění alpinia
všestranně zhoubný
pro ušlechtilé a vzácné druhy
pro život individualit.

Absolutismus plevele a kopřiv
ovládne i rovy
totalitních diktátorů.

NA KARLOVĚ MOSTĚ

si národy šlapou na paty
a turisté podávají ruce
se sochami svatých.

Automatickými fotopřístroji
si zajišťují věčnost
jednotlivě i spolu

nehnutě pózující
před technikou
optického klamu...

MATURITNÍ TABLO

Studentské naše podobenky
zasklil litovelský rybník
ve společné maturitní tablo
jako svůj potěr jako svoje mřenky.

Hledáme se v něm mezi spolužáky.
Měníce podobu
svých mravních principů
v sobě hledáme se taky...

Maturitní naše podobenky
pouštěné po vodě
k Charónu na druhý břeh
profesoři mají stále za své směnky.

OBILNÁ SILA

Horské masívy
k vašim vrcholům
směřuje každoročně
výprava zrn.
Kulisy žňových představení.
Pylony přemostující obzory.
Obilnému zrnu
byly postaveny mrakodrapy
nad věže hradů kostelů a kaplí.
Svatyně pro nevěřící hladovým.

KLADNO

Nepatří k městům vysněným.
Lidé v něm žijí pod přilbami
svůj život na směny.

Objevně až v jejich hlubině
narazíš na vrstvy
které tě zahřejí.

A nejen cizí tělísko v oku
si odvážíš coby suvenýr.

Nepatří k městům vysněným
a samo bezesné
dopřává jiným snění.

METRO

Praho
oči objektivů jen mrkají
na tvou krásu.

A člověk mladší doby atomu
razí si v tvém nitru
jeskyně.

Štoly
jimiž se těží čas
a nadbíhá vzdálenostem.

Tepny přímo
k tvému srdci
v nichž proudí lidská krev.

SAD U NÁS

Když stíny korun natáhly se
do vyhřáté červencové trávy
uondané dusným odpolednem
není ani stopy po představách
že toto ovocné stromoví
držící nade mnou
své ochranné ruce
by je mohlo svázané mít
do otýpek.

NA PAŘEZU

Pila rozčeřila letokruhy
na hladině mízy.
Do stran stříkaly piliny.

Kořeny dostaly výpověď –
nezaměstnaní
po tolika letech.

Hluboké moře zelené
je vypouštěno
až na dno pařezů

AUTOKEMPINK

Mobilizace
motorizovaných jednotek
k obsazení
přírodních krás.

Křišťálový horský vzduch
je nafukován
do matrací
do plic
do motorů.

Konzervovaná lidská družnost
k rychlému upotřebení.

Rezervace pro
panstvo tvorstva.

Nomádské vozy civilizace
stěhují své majitele
k prvohorám.

MUSCIDAE

Z nadhledu muší dotěrnosti
jsme řazeni k druhu zvířat domácích
na které usedat
je neodolatelnou rozkoší
života dvoukřídých.

Nejvyšší ze všech živočichů
se má co ohánět
nechce-li sloužit jako piedestal
much vyvedených
v životní velikosti.

PAVILON ŠELEM

Nejdražší
nejrychlejší
nejobávanější...
Reklamní bioparametry.

A přesto je
méněcenná kořist
dostala do zajetí –
kde nad nimi pohodlně vládne.

Pokořující výjimka ze zákona
boje o život.
A všude tolik obdivovatelů
z řad případných kořistí.

ŠUPINY

I.

Jižní Čechy
svými písmáky poučené
o bohorovnosti babylonských
pozvaly nebe
prozíravě na hladinu.
Jen v jižních Čechách
lze oblaka pozorovat
v pokorném zamyšleném sklonění.

II.

Jižní Čechy
ve výkladních skříních vod
vystavované
nabízené
obdivované...

Úklidovou četu dešťů
objednal duben
na vaše ledově neprůhledné
výlohy rybáren.

III.

Skla starodávných monoklů
krajiny dříve narozené.
Opar na ně dýchne a vyleští je
než se projde
po obroučkách hrází
ve stopách porybných.

KAPŘI

Vás vyvolili vylovením
k návštěvě Prahy.
Kapří advent v kádích
plných neočekávaných návnad.

Rybí polévku vymyšlenou
z vašich hlav
pořádá celá svatvečerní Praha –
caput regni.
Jí složili jste hold
a kosti své
v jejich popelnicích.

Z DOVOLENÉ

Kopce si narazily
bouřku do čela
sundaly batohy
kupovitých oblak
a jejich podmračené pohledy
nás provázejí.

V igelitových pláštěnkách mlh
si připadáme
jak balíčky připravené na cestu
z rozmoklého léta.

VKLADY

Historie je velkorysá
nepočítá na dny
na drobné platidlo svých kapes.
Ví jaké jmění má uloženo.

Jen její pokladní
musejí své knihy občas přepisovat.

NOVOSLOVANSKÉ SÍDLIŠTĚ Z 2. POL. XX. STOLETÍ

Jeřáby hravě jednou rukou
zvedají panel po panelu
do leteckých tras ptáků
do výšin vyvlastněných větry
a pronajatých odjakživa věžím.

Projekty babylónských věžáků.
Zbavily své domácí
přízemnosti?

PRSTY

Každý má na rukou své desatero.
Desatero přikázání k službě.
Proč nehneš ani prstem?
Desatero prstů nemůže-li brát
je redukováno na dvě pěsti.

Pouhý pár prstových rukavic –
nezbude po nás víc?

VIZITKA

Dům obehnaný
psím štěkotem.

Pes vycvičený
k noze svého pána.

Pán vycvičený
k noze své paní.

Oba vycvičení
k noze svého potomka.

Pozor zlý pes!
Jejich domovní vizitka.

NOTY

(*Pražskému jaru*)

Jsou těsnopisem duše.
Sevřené v pěti prstech linek
jež si je podávají
přes celé věky.

Nástroje ochutnává
rez a trouchnivění.
Noty vzdor pranýřům
módám
válkám a *revolucím**
trvají
na svém.

* Nahrazeno výrazem „jiným“.

DVOŘÁKOVA SÍŇ DOMU UMĚLCŮ

Mramorový sloup
třetí zprava
už nepodpírá
pan Sudek – fotograf
co chodil ustrojen
správnou stranou dovnitř.

Mra – morový sloup
zažehnavající hrozivé
epidemie mamonu
je stavem.
Nezabrání však
mému pohnutí.

POTOMSTVO

Těhotná luna
porodila noc.

Jsme potomky nocí
s bezpočtem počtí.
Řadíme se do dvojstupů
manželských i nemanželských dvojic

naveleni k sobě náhodami
jimž soužití dává řád.

* * *

Poctiví účetní nepíší poezii.
Ale nejlepší knihy poezie
jsou účetními knihami
úctujícími se životem.

S poezií se dá počítat...

AUTOBUSOVÁ STANICE – LIDICE

Už byla neodvolatelně
zrušena.

Vygumována z jízdnic řádů
planety.

Příkazem. Proti němu
nebylo odvolání
ani u *Boha**.

Zařídte
aby zde neměl kdo nastupovat
ani za kým
a ke komu vystoupit.

A přece zde staví na znamení
k ř í ž e
autobusy i autokary zemí Evropy.
Mají tady svoji konečnou.

* Svěvolně nahrazeno „*boha*“.

* * *

Oč těžkopádnější je
ruku nabídnout
než vztáhnout.
Jenom ne simulovat
bezrukost...

* * *

Nač hasit co nás nepálí?
Jen a jen nespálit se -
ohnivzdorný program
kandidátů
žehu.

* * *

Samoobsluhy a sloupořadí popelnic -
moderní funkční architektura
břichomluců
s duchovnem
za devatero pupky.

* * *

Jak vzdáleni jsme
od svých Lambaréné
bezpečných osad
uprostřed lačných šelem
velkých Já
i méně dravých já – já – já – já
mezi nimiž vládne
zbabělé právo džungle.
Jak vzdáleni jsme
od svých Lambaréné...

TESKNOTA

Propastná tesknota.
Kámen ukamenovaných
do ní hodit
k usvědčení tmy –
není bez dna.

Propastná tesknota.
Dnem vzhůru
zdá se bezedná.

ŘEČNÍK*

Vypouštěl slovo za slovem.
Slov v sále přibývalo rostlo.
Slova se mačkala tlačila
hrnula strkala cpala a valila.
Zmateně hledala únik
nesččetnými zvukovody.
Žádný je nepřijal
neodnesl.
Na konec je zdepřítomní
umlátili ručně
potleskem.

* Název cenzura doplnila na „*Nepřipravený řečník*“.

HLAS

Balancovat lze
i po telefonní šňůře.

Hlas
odvážný provazochodec
přechází nad ulicemi
nad městskými centry
pro jediného účastníka
provádí svou duševní exhibici.

Chce dojít vyslyšení.

TRPĚLIVOST

Trpělivosti vyprázdněná do dna!

Potřební kolem
strhli tě jako pramen
vyčerpali tě
a mě nazývají vyčerpaným.

Trpělivosti nezbyváš mi
ani pro vlastní potřebu
když se sebou samým
se přátelím na život
i na smrt.

TRAGIKOMIČNO

Klaune! Hopla klaune!
Je na pořadu
tvůj parádní koncert
gala grimas.

A z klauna sypaly se piliny
– byla jich plná manéž.
Divně vykrvácel
odměňován potleskem.
Směšná smrt
stala se nejlepším číslem programu.

RADIACE

(*Jiřímu Binkovi*)

Vyzařuješ
šíříš
hřeješ
sáláš lidsky...

Doma sám
a nikým nerozsvícen
dobíjíš se.

JEDEN DRUHÝ

Nejcennější co lze
odcizit
je odcizit se sobě.
Tak se okrádáme
jeden jako druhý
a není to trestné.

JEDEN BEZ DRUHÉHO

Žádná složitá
vypočítavost.
Prostý součet
člověčenství.
Neboť ... Neboť
bez
je znaménkem záporu
mezi všemi veličinami.

JEDEN DRUHÉMU

Neslýchané doby
v nichž jeden druhému
nemá kdy
naslouchat
ani ho vyslyšet
pouze odposlouchat.

JEDEN DRUHÉHO

by svlékl z kůže
a tu nesl na trh...

Obratní koželuhové
licitujeme o kůži
bližních.

JEDEN O DRUHÉM

vydává
očitá milostná svědectví.

O jednom druhém
jsou stenografovány
usvědčující soudní výpovědi
neboť ne já
ale ten druhý...

JEDEN S DRUHÝM

Jeden s druhým spojen
jak alpinisté lany
pupečních šňůr
musíme se zajišťovat
k vrcholům života.

Množí se
množí výstupy
na vlastní
pěsti.

STUPEŇ TVRDOSTI

Ani žula neobstojí
před přísnou komisí dlát.
Jenže dnešek
pro jehož pomník
jsme materiálem přichystaným
nemusí být kameníkem.
Hrobník se v pomnících
také trochu vyzná.

BÁSNÍK

Svou Achillovou patou
Pegasa bodá
pod křídla do slabin
na dostihové dráze
svého kardiogramu.

Ví
neomylně ví:
cíl je nám v patách.

FRANTIŠKU HALASOVI

Slova nuzná
od plic
zatracená
slova neodslova
podlá
blábolivá
bezvýznamná a povalující se
spodina a lůza
chamrad' mateřštiny.

A tatáž slova
ve volbách básníků kandidují
za poslance české řeči.

ŽIVOT LŽI

Lež to nemá zase tak lehké.
Bojí se o svůj
vpravdě
krátký život
stejně jako její zachránci
kteří jí ho všemožně prodlužují
dobře vědouce
že prognóza je beznadějná.

NA MÍRU

Obklopen dlouhými středními
krátkými vlnami
k poslechu náladě i tanci.

Vlněný vzdušný komplet
přímo na míru
smutku.

Obklopen dlouhými středními
krátkými vlnami
odborně jimi zafačován celý.

Ale míru
bolesti
nevezme ti nikdo.

POCITY

Drť dnů obalovaná v apatii
se na nás sype
a zpevňuje terén životu
ať po něm sviští.

Odolají naše vlastní pozemky
kultivované jak zahrady
jimiž chce život
prorůstat?

GENETICKÁ CHYBA

Návraty našich
marnotratných synů?
Vlastní své klíče
od našich bytů
a přijdou kdykoliv.
Zvláště
když nejsme doma.
Nepřicházejí sami...
Celý byt mají k dispozici.
Jindy se vracejí
potřební
půjčit založit přispět.
Chtějí-li využít
známostí
konexe
moci.
Otcovské náruče
zůstávají nevyužity.
Bezmocné nás nechávají čekat.
Je chyba v otcích
v synech
anebo v biblickém podobenství?

HORIZONTALÁ ŽIVOTA
(*Oldřichu Wenzelovi*)

Pomozte ho spolu se mnou
nadzvednout sestřičkám
posloužit podložní mísou
vyměnit prostěradlo.

Básník servírovaný na míse.
Matracím vznikaly
z něj proleženiny.

Jeden druh oděvu
předváděl dennodenně
na přehlídkách svých let.
Manekýn pyžam.

Ústavní prostěradla
přes která cestoval
která navštěvoval
shrnul
v nejobsáhlejší atlas speciálek
domabylství.
Sklenění bažanti
jím ochočeně
nechali se krmit.

Zvonek u postele
byl jeho zvonkem domovním.
V případě potřeby –
znamením domova.

Básník postelových scén
na prknech – vložených pod matrace:
znamenal pro něj
nekonečnou kolébku
i svět.

Křídla jeho Pegasa
byla sedrána
na vycpání sypkoviny
zhlavce.
Úděl ho dostal na lopatky
a držel na nich roky...
Jak neztratit chuť
s ním koketovat
vysmívat se
špásovat?
Nevidět v něm vítěze
ale soupeře do posledního prostěradla
co se klade seshora
ne dospod.

Sebelítosti propadají nováčkové.
Je nedůstojná trpitelů z profese.
Básník bílých stránek stropu
vázaných ve vlastní kůži.

Básník pod vygumovanými nebesy.
Kolem věžeňské koule lustru
obletovaly jeho myšlenky –
mušky zlaté.

Co je štěstí?

Pro něj

pro něj mucholapka poezie.

Pomozte ho spolu se mnou
nadzvednout sestřičkám...

... a přeložit

na interny vlastních existencí.

Lehčí případy zdeptanózy

ztrapněně odejdou na revers.

Sebelítosti propadají nováčkové.
Je nedůstojná trpitelů z profese.

Nad jeho horizontálou
budou koktat
ambiciózní vertikály.

A stane-li se osou
našich lidských náprav
na cestě provázené máváním
nad sebou samými
objeví nám
přehlížené cíle.

TERMÍNY

Tak odžíváme svoje dny.

Diáře našich životů
jsou plné záznamů
termínů povinností.

Co stačit stihnout neopomnět.

Zapomněli jsme se poznamenat
do života druhých
determinováni sebou samými...

... tak odžíváme svoje dny
které v diářích našich životů
budou škrtnuty.

OBSAH

Stále je nespokojen
odpovědný redaktor
s uspořádáním mé sbírky.

Ale jak mám
uspořádaně prožívat
svůj život
který je samým
obsahem poezie?
Jak jej seřadit?

Jsem asi jeho špatným
odpovědným redaktorem.

BYTOSTNĚ

Odlišujeme se oblečením
z nemačkových látek.

Izolujeme se do plechu
z mačkových karoserií.

Hromadně namačkání
v dopravním prostředku
rotující planety.

Jsme dav
houf
masa.

Ne nejsem dav! Já ne!
Jsem bytost.

Dav bytostí je ve mně.

Ale i já jsem v bytostech davu.

V bytostech potřebných
i služby splácejících.

V bytostech co znám
i s nimiž je načasováno
teprve se poznat.

I já jsem v bytostech davu.
Mám v nich své zastoupení.

A aby bylo nezastupitelné
o to jde v životě.

MÍSTO DOSLOVU

Co básník nestačil
nezkusil odlít do slov
co zůstane surovinou života
už nedohoní doslov.

Slov poskrovnu
slov nadbytek...

Poezie je zážitek!

K čemupak proslov.

Nad básnickou tvorbou Aloise Volkmana

Normalizační atmosféra sedmdesátých a osmdesátých let minulého století velmi výrazným způsobem zasáhla celou českou kulturu. Zejména literatura, vnímaná jako jedna z hlavních nositelek předchozího společenského pohybu, byla podrobena tvrdé represí. I přes zjevnou nemožnost principiálního návratu k dogmatické ideologičnosti padesátých let, byla literatura opět chápána jako součást tzv. ideové nadstavby, sloužící k prosazování stranicko-politických cílů. Hlavním úkolem a posláním literatury – krutě postižené odchodem mnoha významných tvůrců do exilu či jejich administrativním umlčením – mělo být přitakávání soudobé životní praxi „reálného socialismu“, jeho tristně povrchní konzumnosti. Jestliže se řada konformních prozaiků pokoušela navazovat na zprofanovanou linii budovatelského románu, zasazující jedince do kolektivních souřadnic, poezie měla být jednoznačnou oslavou života v současné společnosti, zajišťující člověku život bez rizika a existenciálních krajností. Toto programově propagované „pozemšťanství“ poezie mělo být oficiálně ideologicky preferované protiváhou jakékoli spirituálně či existenciálně orientované básnické výpovědi, relativizující lidský osud a postavení člověka ve světě. Návrat k neumannovské horizontále a nezvalovské smyslovosti byl zcela čitelný, což se také výrazně projevovalo v básnické tvorbě normalizačního dvacetiletí. Navzdory zdůrazňovanému „pozemšťanství“ nalézáme však v soudobé básnické tvorbě i jisté průniky jinakosti, s níž refleктоvali skutečnosti někteří básníci (Josef Suchý, Zuzana Nováková-Renčová, Miloš Vodička, Jiří Rulf atd.), stojící povětšinou mimo oficiální literární struktury.

Jedním z básníků, který nepřijal povrchnost oné „pozemšťanské“ horizontály, byl také Alois Volkman (1937), s jehož prvními verši se mohli čtenáři setkat už v šedesátých letech v různých časopisech. Knižního debutu se dočkal až bezmála jako čtyřicátník, když mu vyšla básnická sbírka Malá vizita (1976), aby mohl poté v následujících letech oslovit čtenáře dalšími dvěma básnickými sbírkami (Plak mé krve, 1979 a Bez receptů, 1983). Trojice těchto básnických knih určila posléze jeho místo v současné české poezii a přiřadila jej víceméně do blízkosti těch básníků, kteří chtěli svým veršem rehabilitovat všednodennost, vyhýbaje se patosu a přemíře lyrčnosti. Souvislost s poezií, jak ji v tehdejší básnickém kontextu reprezentovala zejména tvorba básníka a vědce Miroslava Holuba, zvýrazňovala Volkmanova profese lékaře. Lékařské prostředí a neustálý dotek s lidskou bolestí a slabostí spoluvytvářejí charakter veškeré jeho básnické tvorby. „Toužím po poezii stručné / a přesvědčivé jako diagnózy“ – tak charakterizuje Volkman své básnické úsilí, vědom si faktu, že „procházeje bolestmi druhých / nenachází smysl v melodii slov / slova musí hledat / k jinému užívání“. Těmito básnickými verši je v podstatě určen charakter Volkmanovy poezie: objektivizující předmětnost má omezit vpád lyrčnosti, stále úsilí vtáhnout konkrétní detail do roviny obecného smyslu a touha nalézt přesně vymezený námětový prostor, v němž může být postižen celek světa přes jeho nepatrnou část. Tyto básnické snahy, byť ne vždy naplněné odpovídajícím tvůrčím gestem, ovlivňují jeho pohled na realitu, jeho celkový básnický habitus. Volkmanovo tíhnutí ke zkratkovitě aforističnosti, jeho obliba paradoxu i civilnost básnického slovníku dokládají jeho racionální vztah ke skutečnosti. Všechny složky jeho básní jsou většinou podřízeny básníkovu hodnotícímu postoji, jehož koncentrace se projevuje především v závěru básně, v úsilí po výrazné pointě, podtrhující smysl básnické výpovědi. Souvisí s tím také Volkmanova intelektuální touha po určitém zobecnění; mnohá fakta i věci, s nimiž se v jeho poezii

setkáváme, chtějí plnit zástupnou funkci symbolické zkratky. Lékařská profese ovlivnila nejen obraznost a slovník Volkmanovy poezie („bíle zarouškováné městské čtvrti / pod narkózou mrazu“), ale – a to je podstatné – také vnitřní svět jeho básnické tvorby. Stálá blízkost k slabosti a utrpení člověka, pohled za oponu lidské sebestřednosti, kde „vozík z patologie drkotá zuby / nerovné dlažby / do našich životů“, propůjčil jeho veršům nedeklarovaný rozměr existenciální, jímž se tyto verše vymezovaly vůči převládajícímu „pozemšťanství“. A každý rozměr existenciální povahy nemůže pominout téma naší konečnosti, tedy smrti. Ze setkání s touto lidskou konečností také vyrůstá étos jeho veršů, étos básníka–lékaře, chápajícího svou profesi jako poslání a službu bližnímu. Nejen přihlášením se k odkazu velkého lékaře a křesťanského humanisty Alberta Schweitzera (báseň Před portrétem A. Schweitzera) dává A. Volkman na srozuměnou svůj křesťanský pohled na člověka a jeho utrpení.

Díky těmto vnitřním dispozicím, civilní sdělnosti veršů a nepatetické autentičnosti, oslovila poezie Aloise Volkmana četné čtenáře a svou neideologičností představovala jednu z výjimek v básnickém kontextu sedmdesátých a osmdesátých let. Právě touto výjimečností prokázala básnické hodnoty, překračující tehdejší literární horizont; proto ji znovu chceme připomenout čtenářům, kteří chtějí v labyrintu postmoderní relativnosti nalézt pevný bod životního smyslu a cíle, byť by k němu vedla bolestná cesta.

Jaroslav Med

OBSAH

Úvodem 5

MALÁ VIZITA 7

I.

V archivu interní kliniky 8

Umění Aeskulapovo 8

Při studiu EKG 9

Ranní noviny 9

Šofér sanitky 10

Návštěvní den v nemocnici 10

Při lékařské pohotovosti 11

Ze sešitu pozůstalostí 12

Noční služba 13

Staří na interně 13

Známosti 14

Triumf 15

Poslání 16

II.

Tvá ústa 17

*** Opouštíš mě 17

Předjarní 18

Ticho 19

*** Chrámové lustry kaštanů 20

Prsty 21

Den z pampelišek 22

Dopis Oněgina Taťáně 23

Letní oblaka 24

Pláž 25

*** Podzimní dny 26

Krmelec pod smrčím 26

Tvá kolena 27

Zima 27

Převrat 28

III.

Jarní Morava 29

Polní cesty 30

Spartakiádní cvičení žen 30

Poštovní holoubata 31

Koš ovoce 31

Sázení lesních stromků 32

Samý hon 33

Opakování 33

Babička 34

Křížovky 35

Olomoucké jarní náměstí 35

Nudný večer 36

Síla 36

Prodavačka ovoce na chodníku 37

Uklízečkám 37

Zřízenec drážďanské obrazárny 38

Zima v Krkonoších 39

Varhany v Rožmitále 40

Naděje? 41

Matce 41

Na čekané 42

Setí 43

TLAK MÉ KRVE 45

Kde zemi radlicemi zraňovanou

Březnová 46

Zelený čtvrtek 47

V polích po výmlatu 48

Cvrčci o polednách 48

V litovelských lukách 49

Nad strništěm se srpnovou
příchutí 49
V horách 50
Z letní Hané 51
Červenec 52
Za vsí Savínem 53
Valašské samoty 54
Cesty v Nízkých Tatrách 55
Návrat do Jižních Čech 57
Přestrojená Šumava 58
Jaro za Prahou 59
*** Kde zemi radlicemi
zraňovanou 59
Silnice rodnou vsí 60
Sad u nás 61

Úcta k životu

Před portrétem
Alberta Schweitzera 62
Daktyloskopie 63
Únik 63
Zřízení z patologie 64
*** Opadl vysoký stav 65
Medicínské klaunovství 66
Co jsem neslyšel ve fonendo-
skopu 66
Recepty 67
Závist 67
Doručovatelka novin
v nemocnici 68
Exitus laetalis 69
Hrdelní 69
*** Rodiče kteří se nespátřili 70
Antikoncepční tělísko 71
*** Z lůna nahodilosti 71
Memento mori 72
*** Vtíráme se 73
Na počátku 74
Rozdíl 74
Invalidní vozík č. 504 75

Stomatologie 78
Fotograf v krematoriu 79
Dnes v sedm ráno 79
Případy 80
Holý život 81

Lidské zimoviště

Vánoce bez obalu 82
Vánoční stromky 83
Nosnice zimy 83
Vánoční Země 84
Zima na Ješově 85
Ladovská 86
S dcerkou za ruku 87
Pastorela 88
Silvestr naoko 90
Nový rok 91
Po Třech králich 92

Dna hladin

Prázdná stránka 93
26 základních písmen latinské
abecedy 93
Sazeč 95
Potopa 95
Puberta 96
Loutkáři 97
Ranní 97
U moře 98
Věk 98
Proč 99
Přemožitelní 99
Matematikovi z gymnázia 100
Podobnost motýlího údělu 101
Raďa 101
*** Mít houževnatost 102
Letokruhy 102
1939–1945 103
Země je na prodej 104

Míza 105
Písně komické 106
Pokračování světa 107
Tranzitní plynovod 108
*** Na hákových křížích 109
Posedlé dny 110
Aby... 110
*** Příteli 111

BEZ RECEPTŮ 113

Po ukvapených fackách 114
Devalvace 114
Řeč přítomných 115
Akutní zánět spojivek 116
Mámina gratulace 117
Ložnice 117
.....ÁÁÁÁÁ 118
Večer u známých 119
Slovní tenis 120
Sloupkové hodiny 121
Má múza 124
Na Hanspaulce u zámečku 125
Chov Pegasa 126
Pegas v zoo 126
Derby Pegasů 127
Krmivo 128
Pampelišky 129
P. S. 130
Anglický trávník 130
Orel 131
Ó tempora 132
Školní zájezd 133
V parku knížete Metternicha 134
Na Karlově mostě 134
Maturitní tablo 135
Obilná síla 136
Kladno 136
Metro 137
Sad u nás 138
Na pařezu 138
Autokempink 139
Muscidae 140
Pavilón šelem 141
Šupiny 142
Kapři 143
Z dovolené 144
Vklady 144
Novoslovanské sídliště z 2. pol.
XX. století 145
Prsty 145
Vizitka 146
Noty 147
Dvořákova síň Domu umělců 148
Potomstvo 149
*** Poctiví účetní nepiší 149
Autobusová stanice – Lidice 150
*** Oč těžkopádnější je 151
*** Nač hasit co nás nepálí 151
Samoobsluha a sloupořadí
popelnic 151
*** Jak vzdálení jsme 152
Tesknota 152
Řečník 153
Hlas 154
Trpělivost 154
Tragikomično 155
Radiace 155
Jeden druhý 156
Jeden bez druhého 156
Jeden druhému 157
Jeden druhého 157
Jeden o druhém 158
Jeden s druhým 158
Stupeň tvrdosti 159
Básník 160
Františku Halasovi 161
Život lži 162

Na míru 163

Pocity 164

Genetická chyba 165

Horizontála života 166

Termíny 170

Obsah 171

Bytostně 172

Místo doslovu 173

Nad básnickou tvorbou Aloise Volkmana (Jaroslav Med) 175

